

FORSLAG TIL AFGØRELSE FRA GENERALADVOKAT
MARCO DARMON

fremSAT den 17. december 1992 *

*Hr. afdelingsformand,
De herrer dommere,*

1. De to annullationssøgsmål, som er forelagt Domstolen, vedrører den finansieringsprocedure, som anvendes af Den Europæiske Socialfond (herefter benævnt »fonden«) ifølge Rådets afgørelse 83/516/EØF af 17. oktober 1983¹, Rådets forordning (EØF) nr. 2950/83 af samme dato² og Kommissionens beslutning 83/673/EØF af 22. december 1983³.

2. Jeg har i mit forslag til afgørelse af sagerne Infortec, Consorgan og Cibeko⁴ redegjort i enkeltheder for den retlige ramme for og »mekanismen« i denne finansieringsprocedure. Med forlov henviser jeg til denne redegørelse og indskrænker mig til nedenstående bemærkninger.

3. Fonden, som er oprettet ved EØF-traktatens artikel 123, og som forvaltes af Kommissionen⁵, har »til opgave at lette arbejdskraftens adgang til beskæftigelse og fremme dens geografiske og faglige bevægelighed inden for Fællesskabet«. Den deltager bl.a. i finansiering⁶ af foranstaltninger vedrørende erhvervsuddannelse inden for

rammerne af medlemsstaternes beskæftigelsespolitik og specifikke foranstaltninger, som træffes med det formål at fremme iværksættelsen af projekter af fornyende karakter⁷.

4. Ansøgninger om økonomiske tilskud indgives i den pågældende medlemsstats navn af den offentligretlige organisation, der samfinansierer projektet.

5. Godkendelse af en ansøgning medfører udbetaling af et forskud på enten 50% eller 30% af det bevilgede tilskud⁸. Når uddannelsesforanstaltningerne er gennemført, stiller projektlederne gennem deres medlemsstat Kommissionen en anmodning om udbetaling af saldobeløbet, indeholdende en detaljeret redegørelse. Medlemsstaten attesterer den faktiske og regnskabsmæssige rigtighed af oplysningerne i disse anmodninger⁹. Kommissionen kan med bistand fra den pågældende medlemsstat foretage revision vedrørende anvendelsen af tilskuddet. Medlemsstaten drager omsorg for, at Kommissionen underrettes om de løbende foranstaltninger¹⁰.

6. Dersom tilskuddet ikke anvendes på de i godkendelsesbeslutningen fastsatte betingelser, kan Kommissionen suspendere, nedsætte eller lade tilskuddet bortfalde efter at have givet den pågældende medlemsstat lejlighed til at fremkomme med sine bemærkninger¹¹.

* Originalsprog: fransk.

1 — Vedrørende Den Europæiske Socialfonds opgaver (EFT L 289, s. 38).

2 — Vedrørende gennemførelse af afgørelse 83/516/EØF om Den Europæiske Socialfonds opgaver (EFT L 289, s. 1).

3 — Vedrørende forvaltningen af Den Europæiske Socialfond (EFT L 377, s. 1).

4 — Sagerne C-157/90, C-181/90 og C-189/90, Sml. 1992, I, s. 3525. Jf. særlig punkt 3-21 i mit forslag til afgørelse.

5 — Traktatens artikel 124, stk. 1.

6 — Afgørelse 83/516/EØF, artikel 1, stk. 2.

7 — Ibidem, artikel 3, stk. 1 og 2.

8 — Forordning (EØF) nr. 2950/83, artikel 5, stk. 1 og 2.

9 — Ibidem, artikel 5, stk. 4.

10 — Ibidem, artikel 7.

11 — Ibidem, artikel 6, stk. 1.

Er tilskuddet ikke blevet anvendt på de i godkendelsesbeslutningen fastsatte betingelser, skal det tilbagebetales ¹².

7. Dette er den retlige ramme om de to sager. Jeg vil gennemgå dem enkeltvis.

8. I sag C-334/91 er de faktiske omstændigheder følgende:

9. Den 7. marts 1985 indgiver den belgiske, ikke-erhvervsdrivende sammenslutning Innovation et Reconversion Industrielle (herafter benævnt »IRI«) gennem de belgiske myndigheder en ansøgning om tilskud fra fonden til en foranstaltning til uddannelse af deltagerne i oprettelse og ledelse af små og mellemstore virksomheder. Det forudses, at undervisningen af hver enkelt deltager vil vare i 39 uger med en gennemsnitlig ugentlig undervisningstid på 7 timer, dog således at uddannelsen er fleksibel og retter sig efter deltagernes forhold ¹³.

10. Ved beslutning (C(85) 937, endelig udg./2) af 19. juni 1985 godkender Kommissionen ansøgningen om tilskud (i sag nr. 85/0209/B6) i et tidsrum af 2 år med et beløb på 27 381 000 BFR vedrørende 196 personer ¹⁴.

11. Den 10. juli 1985 udbetales et forskud på 30% af det bevilgede tilskud, dvs. 8 214 300 BFR. Den 15. juni 1986 anmoder IRI på ny om et forskud, idet sammenslutningen dog samtidig meddeler, at tilskuddet skal nedsættes til 20 000 000 BFR. Den 4. juli 1986 anmoder ministeriet om yderligere oplysninger med henblik på at fastslå, om udgifterne

er tilskudsberettigede ¹⁵. Den 27. juli 1986 besvarer IRI denne forespørgsel og gentager sin anmodning om udbetaling af det næste forskud, som imidlertid ikke imødekommes ¹⁶. Den 16. juni 1987 anmoder IRI om udbetaling af saldobeløbet, idet sammenslutningen nedsætter sin opgørelse af det samlede tilskudsbeløb til 14 783 755 BFR ¹⁷. Den 28. november 1987 tilkendegiver Kommissionen i en skrivelse til de belgiske myndigheder, at anmodningen om udbetaling af saldobeløbet ikke er tilstrækkeligt underbygget. Den 9. december 1987 tilstiller de belgiske myndigheder Kommissionen de oplysninger, som er meddelt af IRI. Den 17. marts 1989 foretager Kommissionens tjenestegrene en revision på stedet af den af IRI forelagte sag under tilstedeværelse af en repræsentant for det belgiske Arbejdsministerium.

12. Den 6. november 1991 meddeler Kommissionen i skrivelse nr. 015036 det belgiske Arbejdsministerium, at det ændrede tilskud fra fonden vil andrage 25/197 af beløbet ifølge anmodningen om udbetaling af saldobeløbet, dvs. 1 833 588 BFR. I skrivelserne hedder det desuden, at der under hensyntagen det udbetalte forskud skal tilbagebetales Kommissionen et beløb på 6 380 712 BFR ¹⁸. Den 15. november 1991 underrettes IRI af Arbejdsministeriet om denne skrivelse. Begrundelsen er følgende: »[Kommissionen] er af den opfattelse, at de 172 personer, der har fulgt mindre end 100 timers uddannelse og vejledning, ikke kan erklæres for uddannede« ¹⁹.

13. Den 2. december 1991 forespørger IRI's bestyrelse ministeriet, om man har haft lejlighed til at fremsætte sine bemærkninger i

12 — Ibidem, artikel 6, stk. 2.

13 — Bilag 2 til stævningen.

14 — Bilag 3.

15 — Bilag 7.

16 — Bilag 8.

17 — Bilag 9.

18 — Bilag 1.2.

19 — Bilag 1.1 og 1.2.

overensstemmelse med artikel 6, stk. 1, i forordning nr. 2950/83²⁰. Ministeren svarer den 8. december 1991, at den revision, der blev foretaget på stedet den 17. marts 1989, »med overordentlig stor sandsynlighed« har givet IRI og Kommissionens tjenestegrene lejlighed til i overværelse af repræsentanter for ministeriet at udveksle oplysninger vedrørende sagen²¹.

14. Den 27. december 1991 anlægger IRI her ved Domstolen sag med påstand om annullation af den beslutning, der indeholdes i Kommissionens skrivelse af 6. november 1991.

15. Efter sagsøgerens opfattelse bør denne beslutning annulleres, bl.a. fordi forskrifterne i artikel 6, stk. 1, i forordning (EØF) nr. 2950/83 ikke er overholdt, da det ikke af nogen af de skrivelser, der er udvekslet mellem Kommissionen og de belgiske myndigheder, fremgår, at sidstnævnte har haft lejlighed til at fremsætte deres bemærkninger, før der blev truffet beslutning om nedsættelse af tilskuddet.

16. I modsætning til, hvad Kommissionen hævder, er skrivelsen af 6. november 1991 ikke noget »udkast til beslutning«. Skrivelsen refererer alene en beslutning. Herom vidner den måde, hvorpå den er affattet: »Det ændrede tilskudsbeløb fra fonden vil andrage 25/197 af tilskuddet ifølge anmodningen om udbetaling af saldobeløbet ... dvs. 1 833 588 BFR. Efter fradrag af det til organisationen udbetalte forskud skal der tilbagebetales 6 380 712 BFR til Kommissionen«²². Der er

ikke tvivl om, at dette dokument var bestemt til at underrette projektlederen om, at han ikke ville få udbetalt noget yderligere beløb, og at Kommissionen krævede tilbagebetaling af en del af forskuddet. Skrivelsen af 6. november 1991 havde retligt bindende virkninger og kunne derfor berøre sagsøgerens interesser gennem en ændring af hans retsstilling²³.

17. Det bemærkes yderligere, at skrivelsen ikke blev efterfulgt af nogen dispositiv akt, som bevirkede, at man kunne anse nævnte skrivelse for at have forberedende karakter, og at Kommissionen ikke har påstået afvisning af annullationssøgsmålet med den begrundelse, at det ikke er rettet mod en beslutning.

18. Er denne beslutning blevet truffet under overholdelse af artikel 6, stk. 1, i forordning (EØF) nr. 2950/83, hvorefter Kommissionen alene kan nedsætte et tilskud, der ikke er anvendt på de i godkendelsesbeslutningen fastsatte betingelser, *efter* at have givet den pågældende medlemsstat lejlighed til at fremkomme med sine bemærkninger?

19. Under proceduren for ydelse af fællesskabstilskud gennem fonden spiller medlemsstaten som nævnt en central rolle, idet den som obligatorisk bindeled mellem Kommissionen og de institutioner, der modtager tilskuddet, er den eneste talsmand over for fonden. Dette har Domstolen udtrykt således i dommen EISS-sagen af 15. marts 1984²⁴:

»... [med] nævnte fremgangsmåde [Den Europæiske Socialfonds fremgangsmåde for

20 — Bilag 12.

21 — Bilag 13.

22 — Fondens skrivelser med underretning om beslutninger af denne art affattes sædvanligvis på denne måde. Jf. punkt 43 i mit forslag til afgørelse af 25.2.1992 i ovennævnte sager vedrørende Infortec (sag C-157/90), Consorgan (sag C-181/90) og Cipeke (sag C-189/90).

23 — Jf. dom af 11.11.1981, sag 60/81, IBM mod Kommissionen, Sml. s. 2639, præmis 8 og 9.

24 — Sag 310/81, Sml. s. 1341. Dommen er afsagt under ordningen af 1977.

finansiering] opstår [der] finansielle forbindelser på den ene side mellem Kommissionen og den pågældende medlemsstat og på den anden side mellem denne medlemsstat og den institution, der modtager støtten«²⁵.

20. Medlemsstaten er ikke på nogen måde en passiv mellemmand. Den samfinansierer de godkendte foranstaltninger²⁶. Medlemsstaten bliver ansvarlig, idet den attesterer den faktiske og regnskabsmæssige rigtighed af oplysningerne i anmodningerne om udbetaling af saldobeløb, og den kan ligeledes være forpligtet til at garantere en forsvarlig gennemførelse af uddannelsesforanstaltningerne²⁷. Yderligere er den »subsidiært ansvarlig« for tilbagebetalingen af beløb, som med urette er udbetalt af Kommissionen²⁸.

21. Medlemsstaten er således direkte berørt af en beslutning om nedsættelse af tilskuddet, der træffes af Kommissionen, når denne ønsker at drøfte og bestride en anmodning om udbetaling af saldobeløb, som medlemsstaten på den ene eller den anden måde er gået ind for²⁹.

22. Jeg skal her fremhæve den særlig alvorlige karakter af beslutninger om suspension, nedsættelse eller bortfald af udbetalinger af tilskud.

23. Når ansøgningen om tilskud ikke fuldt ud imødekommes ved godkendelsesbeslutningen, kan projektlederen tilpasse den uddannelsesforanstaltning, som han *agter* at

iværksætte, efter de betingelser og krav, som indeholdes i godkendelsesbeslutningen.

24. Derimod er situationen helt anderledes, når Kommissionen ikke godkender anmodningen om udbetaling af saldobeløb i sin endelige beslutning. Principielt *har* uddannelsesforanstaltningen *fundet sted*, og de hermed forbundne udgifter er blevet afholdt.

25. Når der er tale om uddannelsesforanstaltninger, som næsten fuldt ud finansieres af offentlige midler eller fællesskabsmidler³⁰, kan de nedsættelser, der foretages af fonden — og i endnu højere grad krav om tilbagebetaling af en del af forskuddet — være af en sådan beskaffenhed, at de bringer projektlederens stabilitet eller evne til at overleve økonomisk i fare, idet disse som bekendt i visse tilfælde, som f.eks. det foreliggende, har modtaget et forskud, der ikke overstiger 30% af de samlede omkostninger ved projektet³¹.

26. Det er som følge heraf uomgængeligt nødvendigt, at den pågældende medlemsstat efter eventuelt at have kontaktet projektlederen, hvis eneste talsmand den jo er, sættes i stand til at drøfte både retsgrundlaget for og størrelsen af den påtænkte nedsættelse.

27. Domstolen har således udtalt:

»Da den pågældende medlemsstat har en central placering og påtager sig et betydeligt ansvar ved indgivelsen af ansøgninger om og kontrollen med tilskud til uddannelsesforanstaltninger, er dens mulighed for at fremkomme med sine bemærkninger, før der træffes en endelig beslutning om *nedsættelse*,

25 — Præmis 15.

26 — Tilskuddet fra fonden kan kun undtagelsesvis overstige det økonomiske tilskud, den pågældende medlemsstats offentlige myndigheder yder (artikel 5 i afgørelse 83/516/EØF).

27 — Jf. artikel 2, stk. 2, i afgørelse 83/516/EØF, og tillige dom af 7.5.1991, sag C-291/89, Interhôtel, Sml. I, s. 2257, præmis 16.

28 — Artikel 6, stk. 2, i forordning (EØF) nr. 2950/83.

29 — Jf. punkt 13 i mit forslag til afgørelse i ovennævnte sager vedrørende Infortec, Consorgan og Cipeke.

30 — Jf. bilaget til Kommissionens afgørelse 83/516/EØF, erklæring vedrørende artikel 5, stk. 1.

31 — Jf. punkt 81 og 82 i mit forslag til afgørelse af ovennævnte sager vedrørende Infortec, Consorgan og Cipeke.

en væsentlig formforskrift, hvis tilsidesættelse medfører, at den anfægtede beslutning er ugyldig«³².

28. Der skal således ske en *specifik* høring af medlemsstaten, hvis der *agtes* truffet beslutning om nedsættelse eller bortfald af tilskud, og det så vist som det ikke kræves, at den fremkommer med sine bemærkninger, såfremt der ikke er tale om nedsættelse eller bortfald.

29. Denne høring må dog ikke forveksles med udveksling af skrivelser og oplysninger under proceduren til forberedelsen af sagen³³ eller i forbindelse med foranstaltningens gennemførelse, som har fundet sted i henhold til artikel 7, stk. 3, i forordning (EØF) nr. 2950/83.

30. Ganske vist foreskriver artikel 6, stk. 1, i forordning (EØF) nr. 2950/83 som nævnt af generaladvokat Tesaurò i hans forslag til afgørelse af sagen Funoc mod Kommissionen³⁴

»ingen *formel* høringsprocedure«³⁵,

men en eller anden form for forudgående høring skal have fundet sted.

31. Dette må ganske særlig være tilfældet, når Kommissionen som i det foreliggende tilfælde agter at nedsætte tilskuddene til 12,69% af de beløb, hvorom der er anmodet, hvilket indebærer ikke blot nægtelse af udbetaling af saldobeløbet, men tillige tilbagebetaling af en del af det tilskud, der er oppebåret af projektlederen³⁶.

32. Intet af de fremlagte dokumenter viser, at der, før den omtvistede beslutning blev truffet, er udvekslet skrivelser mellem Kommissionen og de belgiske myndigheder, der på nogen måde kunne anses for en forudgående høring af sidstnævnte vedrørende spørgsmålet om nedsættelsen.

33. Det skal dog nævnes, at den revision på stedet, som blev foretaget af Kommissionens tjenestegrene den 17. marts 1989, fandt sted i overværelse af en repræsentant for den belgiske administration.

34. Et udateret referat, der er betegnet som »fortroligt«, vedrørende denne revision blev udarbejdet af Kommissionens tjenestegrene³⁷. Der er intet bevis for, at det er blevet tilstillet parterne, og i retsmødet erkendte Kommissionens repræsentant, at det ikke var tilfældet. Det foreslås, at man kun tager kursusdeltagere, der har deltaget i over 100 timers uddannelse, i betragtning og nedsætter fondens deltagelse i overensstemmelse hermed, dvs. til et beløb på 1 833 588 BFR. Det var nøjagtig dette beløb, der blev lagt til grund i den endelige beslutning af 6. november 1991.

32 — Ovennævnte dom i Interhôtél-sagen, præmis 17, min fremhævelse.

33 — Jf. f.eks. anmodningen om oplysninger af 20.11.1987 (bilag 3 til Kommissionens svarskrift), der ikke omhandler nedsættelse af tilskuddet.

34 — Dom af 11.10.1990, sag C-200/89, Sml. I, s. 3669, punkt 7 i forslaget til afgørelse.

35 — Min fremhævelse.

36 — Der var godkendt 27 381 000 BFR. Den saldo, hvorom der anmodedes om udbetaling, var 14 448 667 BFR, og den korrigerede saldo androg 1 833 588 BFR. Under hensyn til det allerede udbetalte forskud skulle der ske tilbagebetaling til Kommissionen af 6 380 712 BFR (jf. Kommissionens skrivelse af 6.11.1991, bilag 1.2 til stævningen).

37 — Bilag II til svarskriftet.

35. Der findes ikke i sagen andre oplysninger, som viser, at dette beløb blev fastsat og lagt til grund under revisionen, eller at den pågældende stats myndigheder har haft lejlighed til at reagere på det på stedet. Tværtimod hedder det i referatet, at der »vil blive stillet forslag til GD V«, altså til Kommissionen, om at fastsætte fondens tilskud til dette beløb, men denne skulle, dersom den agtede at lægge det til grund, først træffe sin beslutning efter høring af de belgiske myndigheder.

36. På forespørgsel fra det sagsøgende selskabs advokat har det belgiske Arbejdsministerium gjort gældende, at revisionen på stedet den 17. marts 1989 »med overordentlig stor sandsynlighed har givet Dem og Kommissionen lejlighed til i overværelse af en repræsentant for Arbejdsministeriet til at udveksle oplysninger vedrørende Deres sag«³⁸.

37. At udveksle oplysninger er én ting, men at give den pågældende medlemsstat mulighed for at forklare sig med hensyn til nedsættelsen af det forventede tilskud er noget andet, og intet gør det muligt at konstatere, at staten er blevet hørt, før beslutningen om nedsættelse blev truffet³⁹.

38. Domstolen bør lægge ganske særlig vægt på dette krav — hvori jeg finder udtryk for retten til kontradiktion og varetægelse af egne interesser — idet Domstolen heri vil finde en

væsentlig formforskrift, hvis overtrædelse kan tages i betragtning ex officio⁴⁰.

39. Det følger heraf, at den anfægtede beslutning om nedsættelse bør annulleres, uden der er grund til at tage stilling til de øvrige anbringender, som er fremført af IRI.

40. Jeg går herefter over til sag C-199/91.

41. Den ikke-erhvervsdrivende sammenslutning Foyer culturel du Sart-Tilman (herefter benævnt »Sart-Tilman«), som er i likvidation, indgiver til fonden elleve ansøgninger om tilskud til forskellige erhvervsuddannelsesforanstaltninger, som bl.a. er baseret på nye former for teknologi. Disse ansøgninger⁴¹ imødekommes delvis af fonden.

42. Den 9. december 1988 meddeler det belgiske Arbejdsministerium fonden, at Sart-Tilman er trådt i likvidation og anmoder om standsning af alle udbetalinger⁴².

43. Den 30. oktober 1989 viser en opgørelse, som ifølge Kommissionen er udarbejdet sammen med en repræsentant for ministeriet⁴³, en negativ saldo på 1 096 053 BFR, som i december 1989 rettes til en positiv saldo på 571 762 BFR i samtlige Sart-Tilman's sager.

38 — Bilag 13 til stævningen.

39 — Den belgiske regering har ikke besvaret et spørgsmål fra Kommissionen om, hvorvidt den var blevet hørt efter reglerne i artikel 6, stk. 1, i forordning (EØF) nr. 2950/83.

40 — Ovennævnte dom i sagen Interhôtel, præmis 14.

41 — Opregnet på s. 2 i stævningen.

42 — Bilag 7.6 til svarskriftet.

43 — Ibidem, bilag 7.7.

44. Den 18. oktober 1990 meddeler fonden de belgiske myndigheder⁴⁴ sin beslutning, hvori saldoen fastsættes til sidstnævnte beløb, og myndighederne underretter likvidatorerne af Sart-Tilman herom den 7. juni 1991⁴⁵.

45. I sin stævning af 31. juli 1991 har Sart-Tilman nedlagt påstand om annullation af denne beslutning og endvidere påstået Kommissionen tilpligtet at betale et beløb på 21 707 839 BFR, der efter sammenslutningens opfattelse udgør det samlede saldobeløb i følgende seks sager: 84/3643/B6, 85/0186/B6, 85/0077/B4, 86/0274/B2, 87/0295/B2 og 87/0296/B2.

46. Som Kommissionen har bemærket, bør sagen delvis afvises, idet en sag anlagt på grundlag af traktatens artikel 173 alene kan angå annullation af den anfægtede retsakt. I tilfælde af annullation har Kommissionen i medfør af artikel 176 pligt til at gennemføre de til dommens opfyldelse nødvendige foranstaltninger. Domstolen kan derfor ikke uden at træde i denne institutions sted under udøvelsen af de opgaver, som er henlagt til den ved forordning (EØF) nr. 2950/83, og selv fastsætte det beløb, Sart-Tilman eventuelt har til gode.

47. Sagen kan således kun tages under påkendelse for så vidt angår påstanden om delvis annullation af Kommissionens ovennævnte beslutning.

48. Det skal endvidere bemærkes, at endnu en indsigelse, der tager sigter på afvisning på grund af forældelse, bør tages til følge i sag 84/3643/B6.

49. Det projekt⁴⁶, som sidstnævnte sag vedrører, blev godkendt⁴⁷ af Kommissionen den 23. juli 1984 med et beløb på 31 000 000 BFR (26 035 096 BFR ifølge sagsøgeren). Der blev udbetalt et forskud på 9 300 000 BFR. Den 30. november 1988 (den 5.1.1989 ifølge sagsøgeren) gav Kommissionen direkte projektlederen pålæg om tilbagebetaling af et beløb på 926 513 BFR⁴⁸.

50. Da beslutningen af 18. oktober 1990 for så vidt angår denne sag er en akt, der bekræfter en tidligere beslutning, kan den således ikke annulleres. Som følge heraf er annullationssagen, der er anlagt den 28. juli 1991, anlagt for sent for så vidt angår denne beslutning.

51. I sag 86/0274/B2 har den sagsøgende sammenslutning i replikken⁴⁹ taget bekræftende til genmæle over for Kommissionens påstand og erkender, at det saldobeløb, der skal betales af denne, andrager 1 431 085 BFR, og ikke 2 753 907 BFR⁵⁰. Der er således ikke længere nogen tvist om dette punkt.

52. Tilbage står at tage stilling til de af fonden truffne beslutninger i sagerne 85/0186/B6, 85/0077/B4, 87/0295/B2 og 87/0296/B2.

53. Som bemærket ovenfor, fremgår det af artikel 6, stk. 1, i forordning (EØF) nr. 2950/83, at Kommissionen først kan beslutte at *nedsætte* et tilskud, der ikke anvendes på de i godkendelsesbeslutningen

46 — Ansøgningen om tilskud, s. 29 i bilaget til stævningen.

47 — Godkendelsesbeslutningen, bilag 1.1 til svarskriftet.

48 — Bilaget til stævningen, s. 24.

49 — S. 8.

50 — Jf. stævningen, s. 7.

44 — S. 104 og 25 i bilaget til stævningen.

45 — S. 20 i bilaget til stævningen.

fastsatte betingelser, *efter* at have givet den pågældende medlemsstat lejlighed til at fremkomme med sine bemærkninger.

en del af udgifterne ikke var tilskudsberettigede⁵⁵.

54. Er nævnte forskrift overholdt af Kommissionen i disse fire sager?

58. Det følger heraf, at forskrifterne i artikel 6 i forordning (EØF) nr. 2950/83 er iagttaget i denne sag, som jeg skal vende tilbage til under behandlingen af realiteten.

55. Kommissionen har ganske rigtigt under gennemgangen af et vist antal anmodninger om udbetaling af saldobeløb set sig foranlediget til at anmode om supplerende oplysninger gennem de nationale myndigheder, før den traf sin beslutning vedrørende det skyldige saldobeløb⁵¹.

59. Dette gælder efter min opfattelse ikke i sagerne 85/0186/B6, 87/0295/B2 og 87/0296/B2.

56. Disse anmodninger — hvori der intet nævnes om nedsættelse eller bortfald af tilskud — kan ikke erstatte den høring, som skal foretages i medfør af artikel 6, stk. 1⁵².

60. Jeg går over til den første af disse sager. Ansøgningen var indgivet af Regionen Wallonien gennem det belgiske Arbejdsministerium og blev godkendt med et beløb på 18 000 000 BFR ved fondens beslutning C 85/937⁵⁶. Der blev udbetalt et forskud på 5 400 000 BFR. Fonden krævede yderligere oplysninger⁵⁷, som blev tilstillet den den 23. november 1988 af Arbejdsministeriet⁵⁸. Ved en gennemgang af disse bilag konstaterede sagsbehandleren i Kommissionen en alvorlig forsømmelighed i regnskabsføringen i sagen⁵⁹. I sin debetopgave⁶⁰ anførte fonden et negativt saldobeløb på 5 400 000 BFR, hvilket betød, at den krævede fuld tilbagebetaling af forskudsbeløbet.

57. Efter to anmodninger af 31. maj og 10. juni 1988⁵³ fra det belgiske Udenrigsministerium meddelte fonden ved skrivelse af 30. juni 1988⁵⁴ klart den belgiske administration, at den havde til hensigt at nedsætte visse tilskud, bl.a. i sag 85/0077/B4. Grundene hertil var klart angivet i skrivelsen (manglende overholdelse af betingelser i godkendelsesbeslutningen). Denne sag havde desuden allerede været genstand for udveksling af skrivelser mellem Kommissionen og Arbejdsministeriet, som havde givet anledning til, at sidstnævnte anerkendte, at

55 — Jf. Kommissionens skrivelser af 12.1.1987 og det belgiske ministeriums skrivelser af 11.3.1987, der er fremlagt som bilag til duplikken (jf. ligeledes bilag 3.6 og 3.7 til svarskriftet).

56 — Bilag 2.1 til svarskriftet.

57 — Skrivelse af 25.9.1988, bilag 2.2 til svarskriftet.

58 — Bilag 2.4 til svarskriftet og s. 111 i bilaget til stævningen.

59 — Notat i sagen af 6.11.1989, bilag 2.5 til svarskriftet.

60 — S. 22 og 115 i bilaget til stævningen. Begrundelsen var: »De anførte svar er utilstrækkelige. Anmodninger om yderligere oplysninger fremsat den 23.9.1988.«

51 — Jf. f.eks. bilag 1 til duplikken.

52 — I øvrigt fremgår det ikke på nogen måde af opgørelsen af 30.10.1989 (bilag 7.7 til svarskriftet), at den pågældende medlemsstat er blevet hørt.

53 — Bilag 7.1 til svarskriftet.

54 — Ibidem, bilag 3.9 og 7.2.

61. Det kan ikke konstateres af noget bilag i sagen, at den pågældende medlemsstat har haft lejlighed til at fremsætte sine bemærkninger om dette *fuldstændige bortfald* af Fællesskabets tilskud. Begrundede kommentarer til denne sag blev i øvrigt fremsat af ministeriet for Regionen Wallonien *efter* meddelelsen af beslutningen ⁶¹.

62. Til grund for sag 87/0295/B2 ligger en ansøgning om tilskud ⁶², der blev godkendt med et beløb på 6 305 005 BFR ved Kommissionens beslutning C 87/0670 af 31. marts 1987 ⁶³. Der blev udbetalt et forskud på 3 152 502 BFR. Saldobeløbet for Fællesskabets tilskud androg ifølge projektlederen 1 535 019 BFR ⁶⁴. Fonden nedsatte uden begrundelse dette beløb til 1 331 015 BFR ⁶⁵.

63. Intet i sagen viser, at den pågældende medlemsstat har haft lejlighed til at fremkomme med sine bemærkninger, før beslutningen om nedsættelse blev truffet ⁶⁶.

64. Endelig blev ansøgningen om tilskud i sag 87/0296/B2 ⁶⁷ godkendt med et beløb på

5 707 392 BFR ved Kommissionens beslutning C 87/0670 af 31. marts 1987 ⁶⁸. Der blev udbetalt et forskud på 2 853 696 BFR ⁶⁹. Den for projektet ansvarlige opgjorde det af fonden skyldige saldobeløb til 1 880 263 BFR ⁷⁰. Fonden fastsatte beløbet til 1 667 815 BFR ⁷¹ med den begrundelse, at betingelsen om en uddannelse på mindst 200 timer ikke var opfyldt.

65. Ej heller her findes der noget bilag i sagen, som beviser, at den pågældende medlemsstat er blevet hørt, før beslutningen om nedsættelsen af tilskuddet blev truffet ⁷².

66. Kort sagt bør beslutningen af 18. oktober 1990, for så vidt den vedrører sagerne 85/0186/B6, 87/0295/B2 og 87/0296/B2, annulleres på grund af tilsidesættelse af artikel 6, stk. 1, i Rådets forordning (EØF) nr. 2950/83.

67. Jeg skal til overmål nævne, at

61 — S. 110 i bilaget til stævningen.

62 — Bilaget til stævningen, s. 53.

63 — Bilag 5 til svarskriftet.

64 — Bilag 3 til replikken.

65 — Stævningen, s. 2, og s. 25 i bilaget til denne.

66 — I fondens skrivelse af 30.6.1988 (bilag 7.2 til svarskriftet) tages der ikke stilling til denne sag. Pr. denne dato var ansøgningen om udbetaling endnu ikke kommet frem til den.

67 — Bilaget til stævningen, s. 72.

68 — Bilag 7 til svarskriftet.

69 — Jf. bilag 4 til replikken.

70 — Stævningen, s. 8, bilag 6 til svarskriftet og bilag 2 til Kommissionens besvarelse af Domstolens spørgsmål.

71 — Bilaget til stævningen, s. 25.

72 — I fondens skrivelse af 30.6.1988 (bilag 7.2 til svarskriftet) tages der ikke stilling til denne sag. Pr. denne dato var ansøgningen om udbetaling endnu ikke kommet frem til den.

»en beslutning om nedsættelse af støtte klart skal angive de grunde, der medfører nedsættelsen af støtten i forhold til det oprindeligt bevilgede beløb«⁷³,

til forskel fra Kommissionens beslutninger vedrørende den oprindelige ansøgning om tilskud.

68. Men når man betragter de fremlagte dokumenter, er *begrundelsen* for de nedsættelser, der er sket i sagerne 87/0295/B2 og 87/0296/B2, aldrig blevet tilkendegivet den pågældende medlemsstat og projektlederen.

69. For så vidt angår de to sager følger det heraf, at beslutningen af 18. oktober 1990 ligeledes er ugyldig på grund af manglende begrundelse.

70. Jeg vender nu tilbage til sag 80/0077/B4 og skal undersøge, om de foretagne nedsættelser var berettigede.

71. Ansøgningen om tilskud⁷⁴ blev godkendt af fonden ved to beslutninger af 19. juni 1985 (7 337 241 BFR) og 23. december 1985 (7 000 000 BFR)⁷⁵. Tilskuddene fra Fællesskabet skulle ifølge sagsøgeren andrage i alt 13 758 080 BFR. Under hensyn til et forskud på 7 168 620 BFR skulle saldobeløbet have andraget 6 589 460 BFR.

72. Fonden — der stiltiende anerkender udgifter på 5 144 154 BFR⁷⁶ — krævede det for meget udbetalte beløb på 2 024 466 BFR tilbagebetalt af sagsøgeren med følgende begrundelse: »nedsættelse af antallet af personer, der ikke var langtidsledige«⁷⁷.

73. Kommissionen gør gældende, at foranstaltningen kun kunne vedrøre langtidsledige, der var mindst 25 år, mens den sagsøgende sammenslutning gør gældende, at ansøgningen vedrørte uddannelse af langtidsledige uden hensyn til disses alder.

74. Det er her tilstrækkeligt at konstatere, at det i afsnit 5 i den af Sart-Tilman indgivne ansøgning udtrykkeligt hed: »Foranstaltningen vedrører personer fra 25 år og derover«, idet rubrikken for unge under 25 år ikke er afkrydset⁷⁸.

75. Det er således med rette — og med udtrykkelig begrundelse — at fonden har udelukket personer, der ikke opfyldte betingelserne ifølge godkendelsen, dvs. tolv deltagere⁷⁹ ved beregningen af tilskuddet.

76. Sart-Tilman's påstand om annullation bør herefter forkastes som ubegrundet.

73 — Præmis 18 i ovennævnte dom af 4.6.1992, Cipeke.

74 — S. 43 i bilaget til stævningen og bilag 3.1 til svarskriftet.

75 — Jf. bilag 3.4 til svarskriftet.

76 — Jf. bilag 3.11 til svarskriftet.

77 — S. 21 i bilaget til stævningen.

78 — Jf. note 69 ovenfor.

79 — Jf. sagsnotatet af 17.9.1991, bilag 3.11 til svarskriftet.

77. Som følge heraf fremsætter jeg følgende forslag til afgørelse:

I. For så vidt angår sag C-334/91:

- 1) Den anfægtede beslutning annulleres.
- 2) Kommissionen betaler sagens omkostninger.

II. For så vidt angår sag C-199/91,

1) Sagen afvises, for så vidt angår påstandene om

— at Kommissionen tilpligtes at betale 21 707 839 BFR, og

— at Kommissionens beslutning vedrørende sag 84/3643/B6 annulleres.

2) Den anfægtede beslutning annulleres for så vidt angår sagerne 85/0186/B6, 87/0295/B2 og 87/0296/B2.

3) I øvrigt frifindes sagsøgte.

4) Omkostningerne betales af parterne med halvdelen hver.